

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Opolu

LOP. 410.7.1.2024

Pan
st. bryg. Paweł Kielar
Opolski Komendant Wojewódzki
Państwowej Straży Pożarnej
Komenda Wojewódzka
Państwowej Straży Pożarnej w Opolu
ul. Budowlanych 1, 45-005 Opole

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/030 – Przygotowanie do działań specjalistycznych grup ratowniczych Państwowej Straży Pożarnej

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Opolu ¹ , ul. Budowlanych 1, 45-005 Opole
Kierownik jednostki kontrolowanej	Starszy brygadier Paweł Kielar, Opolski Komendant Wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej ² , od 4 marca 2024 r. W okresie objętym kontrolą funkcję Komendanta KW PSP w Opolu pełnili Krzysztof Kędryk – od 2 lutego 2018 r. do 2 lutego 2024 r. oraz Arkadiusz Kuśmierski – od 3 lutego 2024 r. do 3 marca 2024 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Organizacja specjalistycznych grup ratowniczych (SGR) w poszczególnych dziedzinach ratownictwa, w tym na czas wprowadzenia stanów nadzwyczajnych2. Stan kadrowy, organizacja szkolenia i kwalifikacje strażaków ratowników SGR3. Wyposażenie SGR i strażaków ratowników4. Utrzymywanie przez SGR nominalnej gotowości operacyjnej5. Sprawowanie przez Komendanta KW PSP nadzoru nad przygotowaniem i funkcjonowaniem SGR
Okres objęty kontrolą	Lata 2023-2024 z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, o ile miały wpływ na działalność jednostki w kontrolowanym zakresie
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontroler	Damian Mielcarek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/51/2024 z 15 maja 2024 r.

(akta kontroli str. 1-11)

¹ Dalej: KW PSP w Opolu lub Komenda.

² Dalej: Komendant KW PSP w Opolu lub Komendant.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Komendant prawidłowo zorganizował na terenie województwa opolskiego specjalistyczne grupy ratownicze. Funkcjonowały one zgodnie z obowiązującymi zasadami organizacji działań ratowniczych, a ich stany kadrowe i wyposażenie umożliwiały prowadzenie działań ratowniczych.

Liczba strażaków wchodząca w skład poszczególnych SGR odpowiadała minimalnej liczbie wymaganej dla nominalnej gotowości operacyjnej przypisanej danej SGR. Strażacy ratownicy tworzący poszczególne SGR posiadali wyszkolenie i kwalifikacje zgodne z wymaganiami, z wyjątkiem przeszkolenia strażaków z przemieszczania gabarytów w SGRT Brzeg. Umiejętności praktyczne ratowników były podnoszone podczas ćwiczeń organizowanych dla poszczególnych specjalności ratowniczych. SGR dysponowały pojazdami oraz specjalistycznym sprzętem i wyposażeniem ratowniczym, a istniejące niedobory sprzętu nie miały wpływu na możliwości prowadzenia działań ratowniczych. Komendant podejmował działania w celu ich uzupełnienia. W Komendzie dokonywano rzetelnego monitoringu bieżącej gotowości operacyjnej SGR oraz podejmowano działania na rzecz utrzymania tej gotowości. Komendant nadzorował przygotowanie SGR do działań ratowniczych poprzez prowadzenie inspekcji gotowości operacyjnej, w wyniku których formułowano stosowne wnioski. Analizował także działania ratownicze z udziałem SGR poprzez dokonywane oceny analiz zdarzeń ratowniczych z udziałem SGR.

Stwierdzone w kontroli nieprawidłowości dotyczyły: 1/ braku zorganizowania, przez koordynatorów wojewódzkich i naczelnika ośrodka szkolenia, narady, odprawy służbowej lub odprawy szkoleniowej przeznaczonych tematycznie dla dowódców ośmiu SGR; 2/ opracowywania ocen analiz zdarzeń z udziałem SGR w odległych terminach od wystąpienia zdarzenia.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Organizacja funkcjonowania SGR na terenie województwa

Opis stanu faktycznego

1.1. W latach 2023-2024 (do 30 czerwca) na terenie województwa opolskiego funkcjonowało 10 SGR utworzonych na podstawie rozkazów⁶ oraz decyzji⁷ Komendanta KW PSP w Opolu wraz z określonymi dla nich stanami gotowości⁸. Były to:

- Specjalistyczna Grupa Ratownictwa Wodno-Nurkowego „Opole” (SGRW-N Opole) o poziomie gotowości A;
- Specjalistyczna Grupa Ratownictwa Wodno-Nurkowego „Nysa” (SGRW-N Nysa) o poziomie gotowości A;
- Specjalistyczna Grupa Ratownictwa Wodno-Nurkowego „Kędzierzyn-Koźle” (SGRW-N Kędzierzyn-Koźle) o poziomie gotowości A;
- Specjalistyczna Grupa Sonarowa „Paczków” (SGS Paczków)⁹;
- Specjalistyczna Grupa Ratownictwa Chemiczno-Ekologicznego „Kędzierzyn-Koźle” (SGR Chem-Eko Kędzierzyn-Koźle) o poziomie gotowości A i B;
- Specjalistyczna Grupa Ratownictwa Chemiczno-Ekologicznego „Opole” (SGR Chem-Eko Opole) o poziomie gotowości A;
- Specjalistyczna Grupa Ratownictwa Wysokościowego „Opole” (SGRW Opole) o poziomie gotowości A;
- Specjalistyczna Grupa Ratownictwa Wysokościowego „Głuchołazy” (SGRW Głuchołazy) o poziomie gotowości A;
- Specjalistyczna Grupa Ratownictwa Technicznego „Brzeg” (SGRT Brzeg) o poziomie gotowości A i B;
- Specjalistyczna Grupa Poszukiwawczo-Ratownicza „Brzeg” (SGPR Brzeg) o poziomie gotowości A;

Powyższe odpowiadało wymaganiom wskazanym w rozkazach Komendanta Głównego PSP w sprawie organizacji centralnego odvodu operacyjnego krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (COO KSRG)¹⁰.

(akta kontroli str. 12-84, 115-131, 140-207)

⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Rozkaz nr 62/2022/WR z dnia 26 października 2022 r. w sprawie zorganizowania odvodu operacyjnego Opolskiego KW PSP w Opolu; Rozkaz nr 44/2023/WPO z dnia 18 lipca 2023 r. w sprawie zorganizowania odvodu operacyjnego Opolskiego KW PSP w Opolu; Rozkaz nr 4/2024/WPO z dnia 18 stycznia 2024 r. w sprawie zorganizowania odvodu operacyjnego Opolskiego KW PSP w Opolu.

⁷ Decyzja nr 63/2022/WR z dnia 11 października 2022 r. w sprawie powołania specjalistycznych grup ratowniczych na terenie województwa opolskiego; Decyzja nr 56/2023/WPO z dnia 13 lipca 2023 r. w sprawie powołania specjalistycznych grup ratowniczych na terenie województwa opolskiego; Decyzja nr 3/2024/WPO z dnia 18 stycznia 2024 r. zmieniająca decyzję w sprawie powołania specjalistycznych grup ratowniczych na terenie województwa opolskiego.

⁸ Oznaczenia literowe gotowości operacyjnej wskazują poziom zdolności danej grupy do realizacji określonych dla danego poziomu gotowości operacyjnej zadań poprzez utrzymywanie w gotowości, na każdej zmianie, określonej dla danego poziomu liczby ratowników posiadających odpowiednie kwalifikacje, utrzymywanie w gotowości technicznej określonej liczby i rodzajów pojazdów oraz pozostałego wyposażenia ratowniczego. Litery A, B, C, D oznaczają kolejne poziomy gotowości do realizacji zadań w zakresie ratownictwa specjalistycznego. Dla grup sonarowych wyznaczono tylko jeden, „stały” poziom gotowości operacyjnej.

⁹ Od 1 sierpnia 2023 r. Wcześniej – do 31 lipca 2023 r. funkcjonowała Specjalistyczna Grupa Sonarowa Nysa (SGS Nysa).

¹⁰ Rozkaz Nr 4 Komendanta Głównego z 9 lutego 2022 r., Nr 54 z dnia 29 grudnia 2022 r. i Nr 64 z dnia 29 grudnia 2023 r. w sprawie organizacji COO KSRG.

W okresie objętym kontrolą na terenie województwa opolskiego funkcjonowały wszystkie rodzaje SGR, tj. a/ chemiczno-ekologiczna; b/ wodno-nurkowa; c/ wysokościowa; d/ techniczna; e/ poszukiwawczo-ratownicza; f/ sonarowa.

Ww. liczba SGR, ich specjalności oraz rozmieszczenie stanowiły poziom docelowy dla województwa, określony w oparciu o przeprowadzone w Komendzie analizy: zagrożeń województwa opolskiego, zabezpieczenia operacyjnego oraz gotowości. Organizacja SGR na obszarze województwa opolskiego wynikała także z Krajowego Planu Rozwoju Ratownictwa Specjalistycznego na lata 2022-2024¹¹ oraz wojewódzkiego planu rozwoju sieci jednostek ratownictwa specjalistycznego¹².

(akta kontroli str. 221-227, 240-277, 1239-1242, 1317-1321, 1350-1355)

SGR z innych województw były przewidziane do działań na terenie województwa opolskiego, gdy czas ich dojazdu był krótszy niż czas dojazdu SGR z województwa opolskiego lub gdy poziom gotowości operacyjnej danego ratownictwa specjalistycznego nie występował na terenie województwa opolskiego. Dwie SGR z województwa opolskiego zabezpieczały także operacyjnie cztery powiaty województwa dolnośląskiego, tj.: a/ SGPR Brzeg – powiat strzeliński oraz oławski; b/ SGRW-N Nysa – powiat ząbkowicki i kłodzki.

Zastępca Komendanta wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą funkcjonowały wszystkie rodzaje SGR przewidziane w zasadach organizacji ratownictwa specjalistycznego. Z uwagi na rodzaje poziomów gotowości oraz odległości pomiędzy lokalizacjami SGR, Komendant Główny PSP wyznaczył tak zwane obszary chronione SGR, które co do definicji nie pokrywają się z obszarem administracyjnym województwa opolskiego. W związku z powyższym wymienione SGR z sąsiednich województw zabezpieczały powiaty: a/ SGRChem B Ostrów (kluczborski), SGRChem B Wrocław 3 (brzeski, namysłowski); b/ SGRChem C Katowice-Piotrowice (całe województwo); c/ SGRChem D Gliwice-Łabędy (całe województwo); d/ SGRChem L Poznań (całe województwo); e/ SGRW B Radzionków (kluczborski, oleski, opolski, Opole, strzelecki, krapkowicki, prudnicki, kędzierzyńsko-kozielski, głubczycki), SGRW Wrocław 9 (namysłowski, brzeski, nyski); f/ SGRW S Wrocław 9 (całe województwo), dodatkowo: SGRW Świdnica, SGRW Łódź, SGRW Kraków; g/ SGRWN AB Wrocław 1 (namysłowski, brzeski, nyski), SGRWN Bytom (kluczborski, oleski, opolski, Opole, krapkowicki, strzelecki, prudnicki, kędzierzyńsko-kozielski, głubczycki); h/ SGRWN ABC Wrocław 1-Legnica 1 (namysłowski, brzeski, nyski, opolski, Opole), SGRWN Bytom (kluczborski, oleski, strzelecki, krapkowicki, prudnicki, kędzierzyńsko-kozielski, głubczycki); i/ SGRWN ABCchem Przemyśl (całe województwo); j/ SGS Bytom (kluczborski, oleski, strzelecki, kędzierzyńsko-kozielski); k/ SGRT C Wrocław 4 (całe województwo); l/ SGPR A Radzionków (oleski, strzelecki), SGPR A Jastrzębie-Zdrój (kędzierzyńsko-kozielski); m/ SGPR B Wałbrzych (nyski, brzeski, namysłowski), SGPR B (kluczborski, oleski, opolski, Opole, strzelecki, krapkowicki, prudnicki, głubczycki, kędzierzyńsko-kozielski); n/ SGPR C Wałbrzych (nyski, brzeski, namysłowski), SGPR C Łódź (kluczborski), SGPR C Jastrzębie-Zdrój (oleski, opolski, Opole, strzelecki, krapkowicki, prudnicki, kędzierzyńsko-kozielski, głubczycki).

(akta kontroli str. 223-227, 1152-1168, 1322-1346, 1350-1355)

W latach 2023-2024 w sieci SGR wprowadzone zostały zmiany polegające na: a/ zmianie lokalizacji i nazwy z SGS Nysa na SGS Paczków; b/ zmianie poziomu gotowości SGRT Brzeg z poziomu B na poziom A i B; c/ bieżącej zmianie w obsadzie dowództwa poszczególnych SGR.

W latach 2023-2024 KW PSP w Opolu nie zwracała się do Komendanta Głównego PSP z wnioskami o aprobatę odstępstw od obowiązujących wymagań sprzętowych

¹¹ Opracowany przez Komendę Główną PSP, Warszawa, wrzesień 2022 r.

¹² Opracowany 28 lutego 2022 r., aktualizowany w 2023 r. i 2024 r.

w zakresie SGR¹³. W ww. latach zwracano się z wnioskami o odstępstwa w zakresie dowództwa w SGRW-N Nysa i SGRW-N Opole. Wnioski o odstępstwa wynikały z wniosków komendantów, odpowiednio powiatowego i miejskiego. Komendant Główny PSP wyraził zgodę na odstępstwo w odniesieniu do dowództwa w SGRW-N Opole¹⁴. W odniesieniu do dowództwa w SGRW-N Nysa i braku zgody na odstępstwo¹⁵, Komendant Powiatowy PSP w Nysie zaproponował zmiany, które wypełniły wymagania określone z Zasadach organizacji ratownictwa wodnego¹⁶.

(akta kontroli str. 221-227, 278-288, 1350-1356, 1372-1385)

1.2. W odniesieniu do przewidywanych zmian organizacyjnych w KSRG na czas wprowadzenia stanów nadzwyczajnych, w tym stanu wojennego Zastępca Komendanta wyjaśnił, że *na chwilę obecną nie przewidziano zmian organizacyjnych w aspekcie realizacji działań ratowniczych w poszczególnych dziedzinach ratownictwa KSRG na terenie województwa opolskiego na czas wprowadzenia stanów nadzwyczajnych, w tym stanu wojennego. Pragnę nadmienić, że zmiany takie mogą zostać wprowadzone na szczeblu centralnym w przypadku zaistnienia istotnych potrzeb. PSP może zmienić tryb pełnienia służby w przypadku wprowadzenia odpowiedniego poziomu ostrzeżeń o zagrożeniach meteorologicznych lub hydrologicznych wydanych przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej Państwowy Instytut Badawczy (IMGW-PIB) lub w oparciu o „Zasady podnoszenia gotowości operacyjnej”.* Na chwilę obecną na poziomie wojewódzkim nie przeprowadzono analiz w kontekście zmian organizacyjnych w aspekcie realizacji działań w poszczególnych dziedzinach ratownictwa KSRG na poziomie podstawowym. Należy przyjąć, że w przypadku stanu klęski żywiołowej podmioty ratownicze będą realizować standardowo swoje zadania, a w przypadku niewystarczającego potencjału KSRG na poziomie powiatu lub województwa uruchomione zostaną odwody operacyjne (Komendanta Wojewódzkiego PSP lub Komendanta Głównego PSP). Wprowadzenie stanu wojennego wiąże się z realizacją przez podmioty ratownicze zadań wskazanych przez organy centralne. SGR funkcjonujące w województwie opolskim zbudowane są na bazie sił i środków PSP. W przypadku wystąpienia stanów nadzwyczajnych należy uznać, że SGR będą nadal funkcjonować w oparciu o dostępne siły i środki, a w przypadku niewystarczającego potencjału SGR uruchomione zostaną odwody operacyjne KW PSP w Opolu lub Komendanta Głównego PSP. SGR funkcjonujące w województwie opolskim zbudowane są na bazie sił i środków PSP, a więc funkcjonariuszy podlegających reklamowaniu od powołania do czynnej służby wojskowej, co zapewni dalsze funkcjonowanie SGR w przypadku ogłoszenia powszechnej mobilizacji. KW PSP w Opolu nie przeprowadzała analizy stopnia zagrożenia na obszarze województwa opolskiego w przypadku wojny oraz adekwatnych do tego zagrożenia potrzeb KSRG. Komenda nie posiada także wiedzy, jakim potencjałem operacyjnym KSRG będzie dysponowała w okresie stanu wojennego. KW PSP w Opolu nie posiada wiedzy na temat przydziałów mobilizacyjnych członków OSP włączonych do KSRG. Podwyższanie gotowości operacyjnej jednostek KSRG na terenie województwa operacyjnego opiera się na

¹³ Wniosek o odstępstwo w zakresie wyposażenia SGR chemiczno-ekologicznego w Kędzierzynie-Koźlu i Opolu, Komenda złożyła pismem WR.0133.6.2022 z 1 marca 2022 r. Wniosek dotyczył: 1/ w SGR Chem-Eko Kędzierzynie-Koźle zastąpienie samochodu ratownictwa technicznego z HDS na pojazd GCBA ze sprzętem ratownictwa technicznego – do czasu pozyskania samochodu ratownictwa technicznego spełniającego kryteria; 2/ w SGR Chem-Eko Opole zastąpienie samochodu ratownictwa technicznego z HDS na pojazd GCBA ze sprzętem ratownictwa technicznego – do czasu pozyskania samochodu ratownictwa technicznego spełniającego kryteria. Pismem BPO-V.0754.6.2022 z 18 maja 2022 r. Zastępca Komendanta Głównego PSP wyraził zgodę na zaproponowane rozwiązania.

¹⁴ Zgoda wyrażona w piśmie BPO-II.0754.4.20224.17 z 5 lipca 2024 r.

¹⁵ Pismo Komendy Głównej nr BPO-II.0754.4.2024.16 z 26 czerwca 2024 r.

¹⁶ Pismo Komendy Powiatowej PSP w Nysie nr PR.0754.44.2024 z 31 lipca 2024 r.

„Zasadach postępowania służb dyżurnych stanowisk kierowania KW PSP oraz Komend Powiatowych/Miejskich PSP w przypadku otrzymania ostrzeżeń meteorologicznych wydanych przez IMGW-PIB” oraz „Zasad podwyższania gotowości operacyjnej”. Dokumenty te zostały podpisane przez Komendanta Głównego PSP oraz aktualizowane są przez szczebel centralny według potrzeb. KW PSP w Opolu nie analizowała zakresu działań podejmowanych celem przygotowania jednostek KSRG na wypadek stanu wojennego w aspekcie gotowości operacyjnej oraz zabezpieczenia logistycznego.

Dodał także, iż na chwilę obecną Komenda nie przewiduje wzmocnienia stanu osobowego PSP o funkcjonariuszy PSP będących na świadczeniu emerytalnym w przypadku wprowadzenia stanu wojennego. W przypadku wprowadzenia stanu wojennego PSP będzie funkcjonować w oparciu o dostępne siły i środki, co zapewnia procedura reklamowania funkcjonariuszy od powołania do czynnej służby wojskowej w przypadku ogłoszenia powszechnej mobilizacji. Komenda nie posiada wiedzy, jakim potencjałem osobowym jednostek OSP włączonych do ksrG będzie dysponowała w okresie stanu wojennego. KW PSP w Opolu nie posiada wiedzy na temat przydziałów mobilizacyjnych podmiotów włączonych do ksrG. W przypadku jednostek ochrony przeciwpożarowej (Państwowa Straż Pożarna oraz Ochotnicze Straże Pożarne) należy przyjąć, iż potencjał sprzętowy nie powinien ulec redukcji po wprowadzeniu stanu wojennego.

(akta kontroli str. 221-239, 1350-1355)

1.3. Plany ratownicze województwa opolskiego na lata 2023-2024 określały zadania dla poszczególnych SGR. Uregulowania dotyczące współpracy transgranicznej Komendy, określone zostały natomiast w: a/ Planie ratowniczym udzielania pomocy przygranicznej przez jednostki ochrony przeciwpożarowej województwa opolskiego oraz kraju olomunieckiego¹⁷; b/ Instrukcji metodycznej dla jednostek straży pożarnej biorących udział w pomocy wzajemnej RP oraz Republiki Czeskiej¹⁸; c/ Porozumieniu o współpracy i wzajemnej pomocy przy pracach ratowniczych podczas katastrof, klęsk żywiołowych i innych nadzwyczajnych wydarzeń¹⁹; d/ Szczegółowych zasadach współpracy jednostek straży pożarnej województwa opolskiego i kraju olomunieckiego biorących udział w pomocy wzajemnej²⁰; e/ Porozumieniu o współpracy i wzajemnej pomocy przy pracach ratowniczych podczas katastrof, klęsk żywiołowych i innych nadzwyczajnych wydarzeń²¹; f/ Szczegółowych zasadach współpracy jednostek straży pożarnej województwa opolskiego i kraju morawsko-śląskiego biorących udział w pomocy wzajemnej²². W ww. dokumentach określono zdarzenia oraz wykaz sił i środków, w tym SGR województwa opolskiego, które mogą być dysponowane w ramach współpracy transgranicznej. Dotyczyło to m.in. SGR technicznego, chemicznego i wodnego. Wskazano ich skład i wyposażenie oraz czas osiągnięcia granicy państwa. Strona czeska zadeklarowała m.in. jedną specjalistyczną grupę ratownictwa technicznego, jedną specjalistyczną grupę ratownictwa chemicznego oraz dwie grupy specjalistyczne ratownictwa wodnego²³.

¹⁷ Zatwierdzony 1 stycznia 2021 r.

¹⁸ Warszawa – Praga 2014 r.

¹⁹ Porozumienie Wojewody Opolskiego i Komendanta KW PSP w Opolu z Hetmanem Kraju Olomunieckiego i Dyrektorem Korpusu Pożarniczo-Ratowniczego Kraju Olomunieckiego z 28 sierpnia 2008 r., z późniejszymi aktualizacjami.

²⁰ Opole-Olomuniec 2012 r.

²¹ Porozumienie Wojewody Opolskiego i Komendanta KW PSP w Opolu z Hetmanem Kraju Morawsko-Śląskiego i Dyrektorem Korpusem Pożarniczo-Ratowniczego Kraju Morawsko-Śląskiego z 10 czerwca 2008 r., z późniejszymi aktualizacjami.

²² Opole-Ostrawa 2010 r.

²³ Załącznik nr 2 Szczegółowych zasadach współpracy jednostek straży pożarnej województwa opolskiego i kraju morawsko-śląskiego biorących udział w pomocy wzajemnej.

Wskazała także ich skład i wyposażenie oraz czas dotarcia do granicy.

(akta kontroli str. 208-210, 221-227, 422-589, 1169-1321)

W ramach współpracy transgranicznej w okresie lat 2023-2024 (30 czerwca) jednostki PSP z województwa opolskiego uczestniczyły łącznie w ośmiu zdarzeniach (działaniach ratowniczych) na terenie Czech. W ww. działaniach nie brały udziału jednostki SGR z województwa opolskiego. W ww. okresie specjalistyczne jednostki ratownicze państw sąsiednich nie prowadziły także działań ratowniczych na terenie województwa opolskiego. SGR z województwa opolskiego²⁴ uczestniczyły natomiast we wspólnych transgranicznych ćwiczeniach – łącznie trzech w ww. okresie. Współpraca transgraniczna polegała także na wspólnych polsko-czeskich konferencjach, warsztatach i szkoleniach. Łącznie w badanym okresie odbyło się 14 spotkań o ww. charakterze.

(akta kontroli str. 208-210, 422-425)

1.4. Decyzjami Komendanta²⁵ wyznaczeni zostali wojewódzcy koordynatorzy PSP w poszczególnych dziedzinach ratownictwa specjalistycznego, tj. koordynatorzy ds. ratownictwa: a/ chemiczno-ekologicznego; b/ wodno-nurkowego; c/wysokościowego; d/ technicznego; e/ poszukiwawczo-ratowniczego; f/ medycznego. Wyznaczeni przez Komendanta koordynatorzy wojewódzcy posiadali kwalifikacje, przeszkolenie i uprawnienia umożliwiające im realizację zadań związanych z koordynacją przydzielonego rodzaju ratownictwa.

Wojewódzcy koordynatorzy realizowali zadania określone w *Zasadach organizacji działań KSRG w poszczególnych dziedzinach ratownictwa*²⁶, tj. m.in.: a/ przeprowadzali analizy stanów gotowości oraz analizy dokumentacji (dotyczącej organizacji SGR, organizowania ćwiczeń, działań ratowniczych, wypadków strażaków lub ratowników); b/ brali udział w przedsięwzięciach organizacyjno-operacyjnych PSP, w szczególności w zakresie opracowywania, modyfikowania i aktualizowania wojewódzkich i powiatowych planów ratowniczych oraz planów rozwoju sieci jednostek ratownictwa specjalistycznego; c/ opiniowali scenariusze oraz współuczestniczyli w organizacji, przeprowadzeniu i ocenie ćwiczeń na poziomie wojewódzkim i powiatowym; d/ brali udział w inspekcjach gotowości operacyjnej podmiotów KSRG w zakresie organizacji ratownictwa specjalistycznego; e/ uczestniczyli w spotkaniach, warsztatach i konferencjach dotyczących współpracy jednostek KSRG z innymi podmiotami ratowniczymi.

Ponadto wojewódzki koordynator ds. poszukiwawczo-ratowniczych realizował zadania polegające na: a/ opiniowaniu planu rozwoju sieci jednostek ratownictwa; b/ przeprowadzaniu szkoleń dla druhów OSP w zakresie działań poszukiwawczo-ratowniczych na poziomie podstawowym; c/ współpracy przy opracowywaniu planu organizacyjnego oraz utrzymania stałej gotowości dla SGRP Brzeg.

Zastępca Komendanta wyjaśnił, że w *Komendzie wyznaczono koordynatorów wszystkich dziedzin ratownictwa specjalistycznego w KSRG na podstawie*

²⁴ SGRW-N Nysa, SGRW Głuchołazy.

²⁵ Decyzja nr 19/2022/WR z dnia 4 marca 2022 r. r.; Decyzja nr 8/2023/WPO z dnia 24 stycznia 2023 r.; Decyzja nr 57/2023/WPO z dnia 18 lipca 2023 r.; Decyzja nr 7/2024/WPO z dnia 18 stycznia 2024 r. w sprawie powołania na nieetatowe funkcje wojewódzkich koordynatorów poszczególnych dziedzin ratownictwa specjalistycznego.

²⁶ Zasady organizacji ratownictwa wysokościowego w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym. KG PSP, Warszawa, 12 kwietnia 2024 r., www.gov.pl/web/kgpsp/zasady-organizacji-rat-wys;

Zasady organizacji ratownictwa wodnego w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym. KG PSP, Warszawa, grudzień 2020 r., www.gov.pl/web/kgpsp/zasady-organizacji-rat-wodne;

Zasady organizacji ratownictwa technicznego w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym. KG PSP, Warszawa, październik 2021 r., www.gov.pl/web/kgpsp/zasady-organizacji-rat-tech;

Zasady organizacji ratownictwa chemicznego i ekologicznego w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym. KG PSP, Warszawa, listopad 2021 r., www.gov.pl/web/kgpsp/zasady-organizacji-rat-chem;

Zasady organizacji działań poszukiwawczo-ratowniczych w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym. KG PSP, Warszawa, kwiecień 2023 r. www.gov.pl/web/kgpsp/zasady-organizacji-dpr.

posiadanych predyspozycji, kwalifikacji i doświadczenia zawodowego. Zadania realizowane przez koordynatorów wynikają wprost z zasad organizacji poszczególnych dziedzin ratownictwa. Koordynatorzy utrzymują dwustronny i bezpośredni kontakt z koordynatorami poszczególnych dziedzin ratownictwa wyznaczonymi przez KG PSP. Współpraca odbywała się poprzez bieżące realizowanie i omawianie spraw służbowych, opiniowanie zasad ratownictwa specjalistycznego oraz nadzoru nad funkcjonowaniem SGR.

(akta kontroli str. 85-114 132-139,221-227,1350-1358, 1434-1443)

1.5. W okresie objętym kontrolą w Komendzie nie stwierdzono trudności i ograniczeń w realizacji zadań związanych z organizacją i funkcjonowaniem SGR.

(akta kontroli str. 210, 221-227)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie organizację SGR w poszczególnych dziedzinach ratownictwa.

OBSZAR

2. Stan kadrowy, organizacja szkolenia i kwalifikacje ratowników SGR

Opis stanu
faktycznego

2.1. Według stanu na 30 czerwca 2024 r., liczba strażaków wchodząca w skład poszczególnych SGR odpowiadała minimalnej liczbie wymaganej dla nominalnej gotowości operacyjnej przypisanej danej SGR. Komendant Główny PSP określił w Zasadach organizacji działań KSRG w poszczególnych dziedzinach ratownictwa, minimalną liczbę strażaków ratowników tworzących SGR w zależności od poziomu gotowości operacyjnej²⁷. Stan liczbowy etatowy i faktyczny²⁸ strażaków wchodzących w skład poszczególnych SGR według stanu na 30 czerwca 2024 r. wynosił odpowiednio:

a/ SGRW-N Opole - o poziomie gotowości A – 12 i 16; b/ SGRW-N Nysa - o poziomie gotowości A – 12 i 17; c/ SGRW-N Kędzierzyn-Koźle - o poziomie gotowości A – 12 i 14; d/ SGS Paczków – dziewięć i 15; e/ SGR Chem-Eko Kędzierzyn-Koźle o poziomie gotowości A i B – 68 i 55; f/ SGR Chem-Eko Opole - o poziomie gotowości A – 48 i 56; g/ SGRW Opole - o poziomie gotowości A – 18 i 20; h/ SGRW Głucholazy - o poziomie gotowości A – 18 i 21; i/ SGRT Brzeg o poziomie gotowości A i B – 59 i 55; j/ SGPR Brzeg - o poziomie gotowości A – 18 i 22.

Powyższe stany liczbowe były zgodne z wymogami określonymi w Zasadach organizacji działań KSRG w poszczególnych dziedzinach ratownictwa.

Zastępca Komendanta wyjaśnił, że stan liczbowy normatywny i faktyczny SGR jest monitorowany przez KW PSP w Opolu poprzez realizację uzgodnień oraz zatwierdzania dokumentacji SGR, w tym „Planów organizacyjnych i utrzymania stałej gotowości operacyjnej na lata 2023-2025”, które zawierają m.in.: wykaz dowódców oraz członków grup, ich kwalifikacje i uprawnienia.

²⁷ Zasady organizacji działań KSRG w poszczególnych dziedzinach ratownictwa określiły szczegółowo liczebność nominalną każdej SGR dla danego poziomu gotowości operacyjnej oraz minimalne stany osobowe poziomów grup w celu zapewnienia gotowości operacyjnej, z zastrzeżeniem, że jeżeli liczba strażaków-ratowników w SGR była wystarczająca do spełnienia warunku minimalnych stanów osobowych (danych) poziomów grup w celu zapewnienia gotowości operacyjnej, grupa nie musiała spełniać warunku liczebności nominalnej.

²⁸ Etatowa liczba ratowników SGR wynikała z Zasad organizacji działań KSRG w poszczególnych dziedzinach ratownictwa i określała minimalną liczbę ratowników, którzy powinni być w jej składzie. Natomiast faktyczna liczba ratowników wynikała z decyzji ratowników wchodzących w skład macierzystej dla grupy jednostki ratowniczo-gaśniczej, którzy posiadając odpowiednie kwalifikacje wstąpili do SGR i brali udział w przypisanych jej specjalistycznych działaniach ratowniczych.

Ponadto w trybie bieżącym prowadzony jest przez Stanowisko Kierowania Komendanta nadzór nad codziennym monitoringiem gotowości SGR województwa opolskiego.

(akta kontroli str. 346-387, 1350-1371)

2.2. Według stanu na 30 czerwca 2024 r. strażacy ratownicy wchodzący w skład poszczególnych SGR posiadali wyszkolenie i kwalifikacje zgodne z wymaganiami określonymi w *Zasadach organizacji działań KSRG w poszczególnych dziedzinach ratownictwa*. Kwalifikacje strażaków ratowników wchodzących w skład poszczególnych SGR kształtowały się odpowiednio w osobach:

a/ SGRW-N Opole (stan kadrowy 16 osób) - przeszkolenie w zawodzie strażak – 10; kwalifikacje technika pożarnictwa – pięć; kwalifikacje inżyniera pożarnictwa – jedna; kwalifikacje młodszego nurka - przy wykonywaniu prac podwodnych na głębokości do 20 m – cztery; kwalifikacje nurka - przy wykonywaniu prac podwodnych na głębokości do 30 m – trzy; kwalifikacje nurka kierującego pracami podwodnymi - przy kierowaniu pracami podwodnymi prowadzonymi na głębokości do 30 metrów i prowadzeniu szkoleń doskonalących z zakresu ratownictwa wodnego – dziewięć; uprawnienia sternika motorowodnego, sternotorzysty - przy wykonywaniu prac związanych z obsługą środków transportu wodnego – 15; uprawnienia do napełniania i obsługi zbiorników ciśnieniowych w zakresie pragmatyki KSRG – przy wykonywaniu prac związanych z obsługą tego sprzętu w ramach ratownictwa wodnego – 15; uprawnienia do obsługi pojazdów samochodowych stanowiących wyposażenie grupy – cztery; uprawnienia do obsługi sprzętu specjalistycznego stanowiącego wyposażenie grupy – 16; przeszkolenie w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy - 16.

Na 2024 r. dowódca grupy zgłosił do przeszkolenia pięć osób w zakresie trzech kwalifikacji, tj. młodszego nurka (trzy osoby), kwalifikacji nurka (jedna osoba) oraz kwalifikacji nurka kierującymi pracami podwodnymi (jedna osoba). Grupa uzyskała w Komendzie Głównej PSP na 2024 r. pięć miejsc szkoleniowych na ww. kwalifikacje.

b/ SGRW-N Nysa (stan kadrowy 17 osób) - przeszkolenie w zawodzie strażak – dziewięć; kwalifikacje technika pożarnictwa – pięć; kwalifikacje inżyniera pożarnictwa – trzy; kwalifikacje młodszego nurka - przy wykonywaniu prac podwodnych na głębokości do 20 m – dziewięć; kwalifikacje nurka - przy wykonywaniu prac podwodnych na głębokości do 30 m – dwie; kwalifikacje nurka kierującego pracami podwodnymi - przy kierowaniu pracami podwodnymi prowadzonymi na głębokości do 30 metrów i prowadzeniu szkoleń doskonalących z zakresu ratownictwa wodnego – sześć; szkolenie z zakresu obsługi sonarów do celów poszukiwawczych – 10; uprawnienia sternika motorowodnego, sternotorzysty - przy wykonywaniu prac związanych z obsługą środków transportu wodnego – 10; uprawnienia do napełniania i obsługi zbiorników ciśnieniowych w zakresie pragmatyki KSRG – przy wykonywaniu prac związanych z obsługą tego sprzętu w ramach ratownictwa wodnego – dziewięć; uprawnienia do obsługi pojazdów samochodowych stanowiących wyposażenie grupy – pięć; przeszkolenie w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy – 17.

Na 2024 r. dowódca grupy zgłosił do przeszkolenia cztery osoby w zakresie trzech kwalifikacji, tj. młodszego nurka (dwie osoby), kwalifikacji nurka (jedna osoba) oraz kwalifikacji nurka kierującego pracami podwodnymi (jedna osoba). Grupa uzyskała w Komendzie Głównej PSP na 2024 r. cztery miejsca szkoleniowe na ww. kwalifikacje.

c/ SGRW-N Kędzierzyn-Koźle (stan kadrowy 14 osób) - przeszkolenie w zawodzie strażak – 9; kwalifikacje technika pożarnictwa – cztery; kwalifikacje inżyniera pożarnictwa – jedna; kwalifikacje młodszego nurka - przy wykonywaniu prac podwodnych na głębokości do 20 m – sześć; kwalifikacje nurka - przy wykonywaniu prac podwodnych na głębokości do 30 m – jedna; kwalifikacje nurka kierującego pracami podwodnymi - przy kierowaniu pracami podwodnymi prowadzonymi na

głębokości do 30 metrów i prowadzeniu szkoleń doskonalących z zakresu ratownictwa wodnego – siedem; uprawnienia sternika motorowodnego, sterniczysty - przy wykonywaniu prac związanych z obsługą środków transportu wodnego – 11; uprawnienia do napełniania i obsługi zbiorników ciśnieniowych w zakresie pragmatyki KSRG – przy wykonywaniu prac związanych z obsługą tego sprzętu w ramach ratownictwa wodnego – osiem; uprawnienia do obsługi pojazdów samochodowych stanowiących wyposażenie grupy – 12; uprawnienia do obsługi sprzętu specjalistycznego stanowiącego wyposażenie grupy – 12; przeszkolenie w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy - 14.

Na 2024 r. dowódca grupy zgłosił do przeszkolenia siedem osób w zakresie trzech kwalifikacji, tj. młodszego nurka (pięć osób), kwalifikacji nurka (jedna osoba) oraz kwalifikacji nurka kierującymi pracami podwodnymi (jedna osoba). Grupa uzyskała w Komendzie Głównej PSP na 2024 r. trzy miejsca szkoleniowe na ww. kwalifikacje. d/ SGS Paczków (stan kadrowy 15 osób) - przeszkolenie w zawodzie strażak – siedem; kwalifikacje technika pożarnictwa – siedem; kwalifikacje inżyniera pożarnictwa – jedna; szkolenie z zakresu obsługi sonarów do celów poszukiwawczych – 15; uprawnienia sternika motorowodnego, sterniczysty - przy wykonywaniu prac związanych z obsługą środków transportu wodnego – osiem; uprawnienia do obsługi pojazdów samochodowych stanowiących wyposażenie grupy – 15; uprawnienia do obsługi sprzętu specjalistycznego stanowiącego wyposażenie grupy – 15; przeszkolenie w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy - 15.

Na 2024 r. dowódca grupy nie zgłaszał osób do przeszkolenia.

e/ SGR Chem-Eko Kędzierzyn-Koźle (stan kadrowy 55 osób) - przeszkolenie w zawodzie strażak uzupełnione szkoleniem specjalistycznym z zakresu ratownictwa chemicznego i ekologicznego – 36; kwalifikacje technika pożarnictwa – 14; kwalifikacje inżyniera pożarnictwa – pięć; szkolenie specjalistyczne w zakresie ratownictwa chemicznego i ekologicznego – siedem; szkolenie specjalistyczne w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom chemicznym, biologicznym, radiologicznym, nuklearnym i wybuchowym – 25; szkolenie specjalistyczne w zakresie transportu towarów (ładunków) niebezpiecznych – 19; przeszkolenie w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy – 55; inne szkolenia przydatne na danym obszarze działania w uzgodnieniu z wojewódzkim koordynatorem ratownictwa chemicznego z zakresu ochrony radiologicznej – osiem.

Na 2024 r. dowódca grupy zgłosił do przeszkolenia 22 osoby w zakresie trzech kwalifikacji, tj. szkolenia specjalistycznego w zakresie ratownictwa chemicznego i ekologicznego (siedem osób); szkolenia w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom chemicznym, biologicznym, radiologicznym, nuklearnym i wybuchowym (sześć osób); szkolenie w zakresie transportu towarów niebezpiecznych (dziewięć osób). Grupa uzyskała w Komendzie Głównej PSP na 2024 r. 12 miejsc szkoleniowych na ww. kwalifikacje.

f/ SGR Chem-Eko Opole (stan kadrowy 56 osób) - przeszkolenie w zawodzie strażak uzupełnione szkoleniem specjalistycznym z zakresu ratownictwa chemicznego i ekologicznego – 34; kwalifikacje technika pożarnictwa – 12; kwalifikacje inżyniera pożarnictwa - 10; szkolenie specjalistyczne w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom chemicznym, biologicznym, radiologicznym, nuklearnym i wybuchowym – 19; szkolenie specjalistyczne w zakresie transportu towarów (ładunków) niebezpiecznych – 19; przeszkolenie w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy – 56; inne szkolenia przydatne na danym obszarze działania w uzgodnieniu z wojewódzkim koordynatorem ratownictwa chemicznego z zakresu ochrony radiologicznej – 21.

Na 2024 r. dowódca grupy zgłosił do przeszkolenia dwie osoby w zakresie dwóch kwalifikacji, tj. szkolenia w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom chemicznym, biologicznym, radiologicznym, nuklearnym i wybuchowym (jedna osoba); szkolenie

w zakresie transportu towarów niebezpiecznych (jedna osoba). Grupa uzyskała w Komendzie Głównej PSP na 2024 r. trzy miejsca szkoleniowe.

g/ SGRW Opole (stan kadrowy 20 osób) - przeszkolenie w zawodzie strażak – siedem; kwalifikacje technika pożarnictwa – 9; kwalifikacje inżyniera pożarnictwa – cztery; kwalifikacje ratownika wysokościowego KSRG – 11; kwalifikacje ratownika wysokościowego KSRG - dowódcy grupy – dziewięć; przeszkolenie w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy – 20.

Na 2024 r. dowódca grupy zgłosił do przeszkolenia dwie osoby w zakresie kwalifikacji ratownika wysokościowego KSRG – dowódca grupy. Grupa uzyskała w Komendzie Głównej PSP na 2024 r. jedno miejsce szkoleniowe.

h/ SGRW Głucholazy - (stan kadrowy 21 osób) - przeszkolenie w zawodzie strażak – 11; kwalifikacje technika pożarnictwa – dziewięć; kwalifikacje inżyniera pożarnictwa – jedna; młodszy ratownik wysokościowy KSRG – jedna; ratownika wysokościowego KSRG – 12; kwalifikacje ratownika wysokościowego KSRG - dowódcy grupy – osiem; przeszkolenie w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy – 21.

Na 2024 r. dowódca grupy zgłosił do przeszkolenia dwie osoby w zakresie kwalifikacji ratownika wysokościowego KSRG – dowódca grupy. Grupa uzyskała w Komendzie Głównej PSP na 2024 r. jedno miejsce szkoleniowe.

i/ SGRT Brzeg (stan kadrowy 55 osób) - kwalifikacje w zawodzie strażak – 25; kwalifikacje technika pożarnictwa – 23; kwalifikacje inżyniera pożarnictwa – siedem; szkolenie UDT²⁹ w zakresie obsługi i konserwacji urządzeń transportu bliskiego - 21 (obsługa HDS i żurawia samojezdnego); kwalifikacje hakowego – 52; obsługa pojazdu typu holownik – 18; kwalifikacje w zakresie obsługi rotatora – 18; uprawnienia do obsługi sprzętu specjalistycznego stanowiącego wyposażenie grupy – 11 (tachimetr); uprawnienia do obsługi pojazdów samochodowych stanowiących wyposażenie grupy – 26; przeszkolenie w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy – 55.

Na 2024 r. dowódca grupy zgłosił do przeszkolenia 21 osób w zakresie dwóch kwalifikacji, tj. szkolenia hakowego (trzy osoby) oraz szkolenia z przemieszczania gabarytów (18 osób). Grupa nie uzyskała miejsc szkoleniowych w Komendzie Głównej PSP na 2024 r. w ww. kwalifikacjach.

j/ SGPR Brzeg (stan kadrowy 22 osoby) - przeszkolenie w zawodzie strażak – 14; kwalifikacje technika pożarnictwa – cztery; kwalifikacje inżyniera pożarnictwa – cztery; kwalifikacje w zakresie operatora urządzeń lokalizacyjnych – 22; oficer bezpieczeństwa SGPR – jedna; przeszkolenie w zakresie prowadzenia pojazdów uprzywilejowanych – 13; przeszkolenie w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy – 22. Na 2024 r. dowódca grupy nie zgłaszał zapotrzebowania na szkolenia.

(akta kontroli str. 346-387, 1350-1371)

Zastępca Komendanta wyjaśnił, że *analiza kwalifikacji i wyszkolenia strażaków ratowników prowadzona jest na bieżąco bezpośrednio przez dowódców SGR. Analiza obejmuje ruchy kadrowe funkcjonariuszy związane z przenoszeniem służbowym, przejściem na zaopatrzenie emerytalne, zatrudnieniem absolwentów szkół pożarniczych, podnoszeniem kwalifikacji zawodowych oraz organizację naborów do służby. Za pośrednictwem KW PSP w Opolu zgłaszano potrzeby szkoleniowe dla poszczególnych grup, a po uzyskaniu miejsc kierowano strażaków na szkolenia zgodnie z zatwierdzonymi przez Komendanta Głównego PSP harmonogramami realizacji centralnych szkoleń specjalistycznych z zakresu ratownictwa danej dziedziny na rok kalendarzowy. Podejmowane działania dotyczyły głównie kierowaniu na szkolenia specjalistyczne zgodnie z przyznanym limitem miejsc dla poszczególnych edycji szkoleń. Przedmiotowe zgłoszenia dokonywane były odpowiednio na rok 2023 i 2024. W październiku 2021 r. Komendant Główny*

²⁹ Kwalifikacje do obsługi i konserwacji urządzeń transportu bliskiego zweryfikowane i potwierdzone odpowiednim zaświadczeniem przez Urząd Dozoru Technicznego.

Państwowej Straży Pożarnej zatwierdził „Zasady organizacji ratownictwa technicznego w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym”. Przytoczony dokument nakłada obowiązek przeszkolenia z przemieszczania gabarytów przez określoną liczbę ratowników, gdzie we wcześniejszych zasadach organizacji ratownictwa technicznego w ksrg nie było wymogu posiadania tych uprawnień. Wobec wprowadzenia w życie nowych zasad KP PSP w Brzegu zgłaszała poprzez KW PSP w Opolu potrzebę przeszkolenia, lecz ze względu na brak programu szkolenia na poziomie centralnym nie organizowano tych kursów. Zapotrzebowanie na szkolenia były zgłaszane poprzez tabelę online obsługiwaną przez Komendę Główną PSP. Z dniem 29 kwietnia 2024 r. Komendant Główny PSP zatwierdził program szkolenia z zakresu przemieszczania gabarytów przy użyciu pojazdów SGRT. Zgodnie z tym programem szkolenia mogą być organizowane przez określone szkoły PSP i ośrodki szkolenia ujęte w programie to jest: Akademia Pożarnicza we współpracy z SGRT Warszawa, Szkoła Aspirantów PSP Poznań we współpracy z SGRT Poznań, Szkoła Aspirantów PSP Kraków we współpracy z SGRT Kraków, Centralna Szkoła PSP, Ośrodek Szkolenia KW PSP w Lublinie we współpracy z SGRT Lublin. W chwili obecnej SGRT Brzeg działa w doraźny sposób bez tych uprawnień, ponieważ 21 członków grupy posiada uprawnienia do obsługi żurawi samojezdnych, gdzie w ramach szkolenia nabywa się uprawnienia do przemieszczania gabarytów.

(akta kontroli str. 346-387, 1350-1371)

2.3. Członkowie SGR województwa opolskiego podnosili swoje kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach doskonalących oraz udział w ćwiczeniach ratowniczych. W okresie objętym kontrolą wojewódzki ośrodek szkolenia KW PSP w Opolu zorganizował szkolenie³⁰ hakowych dla członków SGRT Brzeg (30 osób). Członkowie SGR województwa opolskiego uczestniczyli także w latach 2023-2024 (30 czerwca) w szkoleniach doskonalących organizowanych przez inne ośrodki szkoleniowe PSP – łącznie 105 osób w 43 szkoleniach.

W badanym okresie członkowie SGR województwa opolskiego uczestniczyli także w: a/ 36³¹ ćwiczeniach ze specjalistycznym sprzętem na przygotowanych stanowiskach poligonowych, w których udział wzięło łącznie 72 członków SGR; b/ 41³² ćwiczeniach zgrywających na poziomie grup specjalistycznych, w których udział wzięło 277 członków SGR; c/ 13³³ warsztatach doskonalących w określonej dziedzinie ratowniczej, w których uczestniczyło 177 członków grup. Powyższe wypełniało wymogi wskazane w pkt. 2.2.2. *Zasad organizacji doskonalenia zawodowego w PSP*³⁴.

Zgodnie z pkt 3.2. ww. zasad, organizatorem doskonalenia zawodowego dla dowódców grup specjalistycznych jest koordynator poszczególnej dziedziny ratownictwa oraz naczelnik ośrodka szkolenia. Proces ww. doskonalenia należy realizować poprzez narady, odprawy służbowe i odprawy szkoleniowe. Jedną z powyższych form doskonalenia zawodowego na poziomie Komendy powinna się odbywać nie rzadziej niż jeden raz w roku. W latach 2023-2024 (30 czerwca) ww. formy doskonalenia zawodowego (narady) organizowane były dla dowódców i koordynatorów SGR o specjalności chemiczno-ekologicznej (SGR Chem-Eko Kędzierzyn-Koźle, SGR Chem-Eko Opole).

³⁰ 1 października 2023 r.

³¹ W tym: w 29 w 2023 r. oraz 7 w 2024 r. (30 czerwca).

³² W tym: w 33 w 2023 r. oraz 8 w 2024 r. (30 czerwca).

³³ W tym: w 10 w 2023 r. oraz 3 w 2024 r. (30 czerwca).

³⁴ Zatwierdzonymi przez Komendanta Głównego PSP 1 grudnia 2016 r.

Dla pozostałych ośmiu dowódców grup SGR, koordynatorzy poszczególnych dziedzin ratownictwa oraz naczelnik ośrodka szkolenia nie organizowali w ww. latach narad, odpraw służbowych i odpraw szkoleniowych, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 388-397, 1350-1371, 1444-1460)

2.4. Komendant organizował wojewódzkie ćwiczenia ratownicze, w tym z udziałem SGR. W latach 2023-2024 (30 czerwca) KW PSP w Opolu była organizatorem łącznie 15 takich ćwiczeń, z czego w dziewięciu z nich udział wzięły SGR. W ćwiczeniach udział wzięły wszystkie SGR z terenu województwa opolskiego. W Komendzie prowadzono analizę ćwiczeń ratowniczych, w tym tych z udziałem SGR. Z przeprowadzonej analizy sporządzany był w każdym roku dokument pn. „Analiza ćwiczeń ratowniczych”, w którym m.in. zawierane były wnioski dotyczące poprawy taktyki prowadzenia działań i bezpiecznej realizacji czynności ratowniczych.

(akta kontroli str. 208-210, 213-214, 398- 416, 1118-1151, 1350-1371)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W latach 2023-2024 wojewódzcy koordynatorzy czterech dziedzin ratownictwa (wodno-nurkowego, wysokościowego, technicznego, poszukiwawczo-ratowniczego) oraz naczelnik ośrodka szkolenia w Komendzie nie organizowali narad, odpraw służbowych i odpraw szkoleniowych przeznaczonych dla dowódców ośmiu SGR, tj.: SGRW Opole, SGRW-N Opole, SGRW-N Kędzierzyn-Koźle, SGRW-N Nysa, SGRW Głuchołazy, SGS Paczków, SGRT Brzeg, SGPR Brzeg.

Zgodnie z pkt 3.2³⁵ Zasad organizacji doskonalenia zawodowego w PSP³⁶, organizatorem doskonalenia zawodowego dla dowódców grup specjalistycznych jest koordynator poszczególnej dziedziny ratownictwa oraz naczelnik ośrodka szkolenia. Proces ww. doskonalenia, należy realizować poprzez narady, odprawy służbowe i odprawy szkoleniowe. Jedną z powyższych form doskonalenia zawodowego na poziomie Komendy powinna się odbywać nie rzadziej niż jeden raz w roku.

Zastępca Komendanta wyjaśnił, że *tematyka specjalistycznych grup ratowniczych stanowi stały punkt odpraw pionów operacyjnych i szkoleniowych na poziomie wojewódzkim z uwagi na fakt, iż zagadnienia związane z działaniem grup wykraczają poza zakres współpracy na linii dowódca SGR-koordynator dziedzinyowy. W związku z powyższym w Komendzie w okresie objętym kontrolą nie realizowano narad, odpraw służbowych i odpraw szkoleniowych skierowanych wyłącznie do tematyki ratownictwa specjalistycznego (linia koordynator-dowódca SGR), lecz w szerszym zakresie operacyjnym lub szkoleniowym, w których uczestniczyli również dowódcy JRG, funkcjonariusze pionów operacyjnych, komendanci powiatowi/miejski PSP oraz kadra kierownicza KW PSP w Opolu. Należy przy tym zaznaczyć, że w okresie objętym kontrolą odbywał się szereg spotkań roboczych, w których uczestniczyli koordynatorzy dziedzinowi oraz dowódcy SGR, lecz spotkania te nie miały formalnego statusu narady bądź odprawy służbowej, w związku z czym nie zostały do nich zakwalifikowane oraz nie zostały wykazane do kontroli.*

(akta kontroli str. 132-139, 394-397, 1350-1371, 1444-1460)

W ocenie NIK, zgodnie z wytycznymi wskazanymi przez Komendanta Głównego PSP w *Zasadach organizacji doskonalenia zawodowego w PSP*, niezbędnym było zrealizowanie przez koordynatorów wojewódzkich i naczelnika ośrodka szkolenia

³⁵ Organizacja doskonalenia zawodowego koordynatorów i dowódców grup specjalistycznych.

³⁶ Wytyczne opracowane przez zespół powołany przez Komendanta Głównego PSP Decyzją Nr 36 z dnia 31 maja 2016 r. w sprawie powołania zespołu do wypracowania zasad doskonalenia zawodowego w PSP. Opracowany dokument - Zasady organizacji doskonalenia zawodowego w PSP, Komendant Główny zatwierdził 1 grudnia 2016 r.

narady, odprawy służbowej lub odprawy szkoleniowej przeznaczonych tematycznie dla dowódców ośmiu SGR, co najmniej jeden raz w roku.

OCENA CZĄSTKOWA

W Komendzie prawidłowo podejmowano działania na rzecz zapewnienia wymaganego stanu kadrowego i kwalifikacji ratowników SGR. W kontrolowanej jednostce nie zapewniono jednak zorganizowania przez koordynatorów wojewódzkich i naczelnika ośrodka szkolenia wymaganej narady, odprawy służbowej lub odprawy szkoleniowej przeznaczonych tematycznie dla dowódców ośmiu SGR, co najmniej jeden raz w roku.

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

3. Wyposażenie SGR i ich ratowników

3.1. W okresie objętym kontrolą Komendant nie ustalał własnego normatywu wyposażenia SGR i indywidualnego strażaków ratowników w poszczególnych dziedzinach ratowniczych.

Zastępca Komendanta wyjaśnił, że *Przyjęte normatywy wynikały z zasad organizacji poszczególnych dziedzin ratownictwa opracowanych przez Komendę Główną PSP.*

(akta kontroli str. 208-212, 1350-1371)

W okresie objętym kontrolą w Komendzie dokonano analizy kompletności wyposażenia (w tym wyposażenia SGR) pod kątem aktualnych potrzeb sprzętowych. W jej wyniku, Komendant KW PSP w Opolu, w uzgodnieniu z Komendantem Głównym PSP, ustalił w 2024 r. tabelę wyposażenia, o której mowa w § 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 21 listopada 2014 r. w sprawie szczegółowych zasad wyposażenia jednostek organizacyjnych PSP³⁷.

Zastępca Komendanta wyjaśnił, że *ostatnia analiza normatywów określonych w tabelach wyposażenia rozpoczęła się 4 grudnia 2023 r. Tabelę wyposażenia dla województwa uzgodniono z Komendą Główną PSP w dniu 28 czerwca 2024 r., natomiast tabelę wyposażenia dla poszczególnych powiatów zostały uzgodnione przez Komendanta 29 lipca 2024 r. W pierwszej kolejności dotychczasowe tabelę wyposażenia zaktualizowano o pozycje wskazane w rozporządzeniu w sprawie wyposażenia PSP, a następnie przesłano je do Komend Powiatowych/Miejskiej PSP województwa opolskiego w celu weryfikacji, aktualizacji oraz zaproponowania ewentualnych zmian. Po przeprowadzeniu w/w czynności przez poszczególne jednostki organizacyjne PSP z terenu województwa opolskiego, tabelę ponownie zostały przeanalizowane przez pracowników KW PSP w Opolu. Ostatecznie przygotowane tabelę zostały przesłane do KG PSP. Zespół KG PSP przeprowadził kolejną analizę, wynikiem której była wideokonferencja z naszą jednostką, na której zespół KG PSP przedstawił swoje uwagi do tabel. Po uwzględnieniu uwag przez KW PSP w Opolu, przedłożono finalną tabelę do uzgodnienia z KG PSP. Przy każdej aktualizacji tabel wyposażenia analizowane są braki sprzętowe w zakresie wyposażenia standardowego, dodatkowego, grup specjalistycznych, a także bazy sprzętu specjalistycznego. Zgodnie z aktualnymi tabelami wyposażenia, na terenie woj. opolskiego zgłoszono potrzebę pozyskania wyposażenia w pojazdy dla grup specjalistycznych: a/ ciężki samochód ratownictwa chemicznego i średni samochód ratownictwa technicznego dla SGRChem Kędzierzyn-Koźle; b/ średni samochód ratownictwa wodnego dla SGRW-N Opole (w celu osiągnięcia deklarowanego na koniec 2024 r. poziomu gotowości AB); c/ ciężki samochód ratownictwa technicznego dla SGRChem Opole; d/ lekki samochód ratownictwa wodnego oraz jednostka pływająca dla SGS Paczków. Zakup specjalistycznych pojazdów dla grup ratowniczych to często bardzo wysoki koszt liczony w milionach złotych. Budżety finansowe naszej i podległych jednostek nie pozwalają na zrealizowanie zakupu tego typu pojazdów, lecz KW PSP Opole oraz KM/P PSP z terenu woj. opolskiego każdego roku w ramach pozyskanych*

³⁷ Dz.U. poz. 1793 ze zm.

dofinansowań starają się realizować zakupy sprzętu transportowego w celu uzupełnienia braków do tabel wyposażenia. W obecnym roku rozstrzygnięto postępowanie przetargowe na zakup średniego samochodu ratownictwa wodnego dla KM PSP w Opolu. Dostawa przedmiotowego pojazdu ma zostać zrealizowana do 15 listopada 2024 r. Zakupy specjalistycznych pojazdów dla grup ratowniczych najczęściej realizowane są w ramach projektów dofinansowanych w ramach środków z UE. Beneficjentem tego typu projektów jest KG PSP, w związku z czym analiza potrzeb i braków sprzętowych w stosunku do tabel wyposażenia oraz rozdzielniki zakupu sprzętu dla poszczególnych województw prowadzone są przez KG PSP. Ze strony KW PSP w Opolu przy prowadzeniu tego typu analizy zawsze wskazywane i sygnalizowane są braki sprzętowe grup specjalistycznych.

(akta kontroli str. 1350-1371, 1386-1433)

3.2. Stan wyposażenia w pojazdy i sprzęt ratowniczy SGR oraz środki ochrony osobistej strażaków ratowników na obszarze województwa opolskiego zapewniał realizację zadań i wykonywanie specjalistycznych czynności ratowniczych. Stwierdzone w kontroli braki sprzętowe nie skutkowały ograniczeniem możliwości podejmowania działań ratowniczych przez SGR. Według stanu na 30 czerwca 2024 r. poszczególne SGR posiadały niedobory sprzętu i wyposażenia określonego w Zasadach organizacji działań KSRG w poszczególnych dziedzinach ratownictwa, tj. poszukiwawczo-ratowniczego, technicznego, wysokościowego, chemiczno-ekologicznego, wodnego. Niedobory dotyczyły: a/ SGPR Brzeg, gdzie spośród 227 pozycji wyposażenia niedobory stwierdzono w zakresie siedmiu pozycji, tj.: 13 kasków ochronnych z goglami ochronnymi, 18 kompletów bielizny termoaktywnej - wersji z długim rękawem i długimi nogawkami, 18 kompletów koszulek typu „T-shirt” w kolorze zgodnym z nowym umundurowaniem, 18 kominiarek termoaktywnych, 15 nakolanników, 18 dobowych plecaków podręcznych, trzech latarek ręcznych; b/SGRT Brzeg gdzie spośród 122 pozycji wyposażenia niedobory stwierdzono w zakresie siedmiu pozycji, tj.: jednego samochodu ratownictwa technicznego (SRt)³⁸, jednego cylindra rozpierającego zasilanego akumulatorem, dwóch podnośników stopowych hydraulicznych o nośności min. 100kN, dwóch poduszek pneumatycznych o nośności min. 80 kN, jednego klucza hydraulicznego typu „Żaba”, jednego zblocza linowego podwójnego z ruchomymi okładzinami 4x12 t, jednego zblocza linowego podwójnego z ruchomymi okładzinami 2x15 t; c/ SGRW Opole gdzie spośród 90 pozycji wyposażenia niedobory stwierdzono w zakresie ośmiu pozycji, tj.: 18 kombinezonów lekkich, 18 kombinezonów wewnętrznych ocieplających, 4 letnich ubrań dwuczęściowych do treningów kondycyjnych, 18 butów taktycznych, 18 rękawic zimowych, 16 lonży, 18 toreb (plecaków) na wyposażenie osobiste, dwóch bloczków ratowniczych; d/ SGRW Głucholazy gdzie spośród 90 pozycji wyposażenia niedobory stwierdzono w zakresie 26 pozycji, tj. brakowało: 18 kombinezonów lekkich, 18 kombinezonów wewnętrznych ocieplających, 18 letnich ubrań dwuczęściowych do treningów kondycyjnych, 18 czapek zimowych pod kask, 18 rękawic zimowych, 18 taśm lub pętli służącej do podtrzymania piersiowego przyrządu zaciskowego, 18 przyrządów autoasekuracyjnych, 18 pętli z taśmy szytych, 36 karabinków bez zabezpieczenia, 18 toreb (plecaków) na wyposażenie osobiste, jednej liny statycznej o dł. 200 m w worze, trzech przyrządów zaciskowych, jednej lonży regulowanej dedykowanej do drzew, jednej lonży typu Y, czterech latarek czołowych o dużej mocy na kask, jednego zestawu ogrzewaczy chemicznych, jednej piły spalinowej do drewna, jednej wiertarki udarowej, jednej szlifierki kątowej, jednej piły szablastej akumulatorowej, dwóch suchych skafandrów ratowniczych, jednego zestawu do osadzania kotew, jednej drabinki balkonowej, jednej tyczki

³⁸ Grupa posiada natomiast ciężki samochód ratownictwa technicznego (SCRt) z uwagi na deklarowany poziom gotowości AB.

teleskopowej, dwóch haków mocujących do tyczki; jednego agregatu prądowórczego przenośnego; e/ SGR Chem-Eko Kędzierzyn-Koźle, gdzie spośród 116 pozycji wyposażenia niedobory stwierdzono w zakresie ośmiu pozycji, tj. brakowało: jednego średniego samochodu ratownictwa technicznego, czterech masek pełnotwarzowych, jednego zestawu analizy kolorymetrycznej, trzech detektorów jednogazowych – chlor./amoniak/ozon, 2dwóch detektorów jednogazowych – nadtlenuk wodoru, jednej lornetki z dalmierzem; f/ SGR Chem-Eko Opole, gdzie spośród 111 pozycji wyposażenia niedobory stwierdzono w zakresie trzech pozycji, tj. brakowało: jednego średniego samochodu ratownictwa technicznego, 60 przedłużaczy z rozdzielaczem 230V, 50 sorbentów (rękawy); g/ SGS Paczków, gdzie spośród 12 pozycji wyposażenia niedobory stwierdzono w zakresie dwóch pozycji, tj. brakowało: jednego sonaru holowanego, jednej łodzi kabinowej lub z zadaszaniem i silnikiem; h/ SGRW-N Kędzierzyn-Koźle, gdzie spośród 41 pozycji wyposażenia niedobory stwierdzono w zakresie trzech pozycji, tj. braku jednej latarki nurkowej, jednej boi dekompresyjnej, trzech butli nurkowych o pojemności 10, 12 i 15 litrów; i/ SGRW-N Nysa, gdzie spośród 37 pozycji wyposażenia niedobory stwierdzono w zakresie ośmiu pozycji, tj. brakowało: jednego lekkiego samochodu ratownictwa wodnego³⁹, trzech pełnych zestawów sprzętu ABC i D, 12 zestawów ubrań ochronnych, sześciu kasków ochronnych, jednej boi dekompresyjnej, jednej liny pływającej, jednej lornetki, jednej echosondy; j/ SGRW-N Opole, gdzie spośród 41 pozycji wyposażenia niedobory stwierdzono w zakresie trzech pozycji, tj. braku sześciu latarek nurkowych, pięciu sprężarek powietrznych, jednego zestawu łączności bezprzewodowej.

(akta kontroli str. 289-345)

Zastępca Komendanta wyjaśnił, że KW PSP w Opolu prowadzi bieżącą analizę braków i potrzeb sprzętowych i na jej podstawie każdego roku wnioskuje o dofinansowanie zakupu pojazdów i sprzętu ratowniczego dla jednostek organizacyjnych PSP z terenu województwa opolskiego w ramach środków z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu. W ramach przedmiotowego dofinansowania w ostatnich latach KW PSP w Opolu zakupiła i przekazała na własność jednostkom PSP z terenu woj. opolskiego następujące pojazdy i sprzęt: a/ w 2023 r. zakupiono łódź ratowniczą dla KP PSP w Nysie; b/ w 2021 r. zakupiono lekki samochód dla specjalistycznej grupy poszukiwawczo ratowniczej Grodków; c/ w 2020 r. zakupiono przyczepę ratownictwa chemiczno-ekologicznego dla SGRChem Opole; d/ w 2015 r. zakupiono średni samochód ratownictwa wodnego dla SGRW-N Nysa. Ponadto w ramach rozdzielników sprzętowych dotyczących projektów dofinansowanych z UE, w których Komenda Główna PSP wskazuje planowany do zakupu sprzęt, KW PSP w Opolu na podstawie bieżącej analizy braków i potrzeb sprzętowych, w pierwszej kolejności jako użytkowników sprzętu wskazuje jednostki w których występują braki tego typu wyposażenia. W ostatnich latach zakupiono następujący sprzęt dla grup specjalistycznych w ramach projektów dofinansowanych z projektów UE: a/ w 2015 r. dwa średnie samochody ratownictwa chemicznego dla SGRChem Kędzierzyn-Koźle oraz SGRChem Opole, lekki samochód rozpoznania chemicznego dla SGRChem Kędzierzyn-Koźle, lekki samochód ratownictwa wysokościowego dla SGRW Głuchołazy oraz lekki samochód ratownictwa wodnego dla SGRW-N Opole; b/ w 2017 r. sonar dla SGRW-N Nysa, kamerę wziernikową oraz geofon dla SGRT Brzeg, system stabilizacji, platformę ratowniczą, kompresor śrubowy, spektrometr promieniowania jonizującego, rękaw i taśmę sorbentową, sprzęt chemiczny (rurki wskaźnikowe, ubrania ochrony przeciwchemicznej), system łączności bezprzewodowej dla SGRChem Kędzierzyn-Koźle; c/ w 2018 r. ciężki samochód

³⁹ Grupa posiada na wyposażeniu Samochód Ratownictwa Wodnego z uwagi na planowane osiągnięcie gotowości AB.

ratownictwa technicznego dla SGRT Brzeg; d/ w 2021 r. lekki samochód ratownictwa wysokościowego dla SGRW Opole, ciężki samochód ratownictwa technicznego z rotatorem dla SGRT Brzeg; e/ w 2022 r. lekki samochód rozpoznawczo-ratowniczy dla SGRT Brzeg. Komendanci powiatowi/miejski PSP, w ramach działań własnych podejmują działania na rzecz uzupełnienia wyposażenia podległych SGR w pomniejszy sprzęt ratowniczy oraz środki ochrony osobistej strażaków ratowników.
(akta kontroli str. 1350-1371)

3.3. W latach 2023-2024, SGR z województwa opolskiego otrzymały wyposażenie w ramach zakupów centralnych PSP oraz w ramach zakupów ze środków z rezerwy ogólnej przyznanej Wojewodzie Opolskiemu.

W ramach zakupów centralnych PSP, tj. z projektu „Wsparcie systemu ratowniczo-gaśniczego”, doposażono: a/ SGR Chem-Eko Kędzierzyn-Koźle w sprzęt analityczny wykorzystujący metodę Ramana za kwotę 391,4 tys. zł⁴⁰; b/ SGR Chem-Eko Kędzierzyn-Koźle w sprzęt analityczny wykorzystujący metodę FTIR-THREATL za kwotę 420 tys. zł⁴¹; c/ SGR Chem-Eko Kędzierzyn-Koźle w sprzęt analityczny wykorzystujący metodę IMS za kwotę 97,2 tys. zł⁴².

Ze środków z ogólnej rezerwy budżetowej w 2023 r. doposażona została SGRW-N Kędzierzyn-Koźle, tj. w Łódź Viking 750 LC z przyczepą za kwotę 338,2 tys. zł⁴³.

W ww. okresie komendy powiatowe oraz miejska PSP nie występowały do Komendanta KW PSP w Opolu o środki finansowe na potrzeby funkcjonowania lub doposażenia SGR. Komendant KW PSP w Opolu nie zwracał się do Komendanta Głównego PSP oraz Wojewody Opolskiego z wnioskami o przyznanie dodatkowych środków finansowych na funkcjonowanie SGR.

(akta kontroli str. 208-220)

3.4. W objętym kontrolą okresie Komendant zapewnił zabezpieczenie logistyczne dla SGR. Zgodnie z zapisami punktów 2 i 3 Załącznika nr 1 „Wytyczne finansowania oddziałów i pododdziałów COO KSRG” do Zasad organizacji COO KSRG, zatwierdzonych przez Komendanta Głównego PSP⁴⁴, *oddziały i pododdziały COO należy tak wyposażać i zaopatrzyć, aby mogły prowadzić działania ratownicze lub brać udział w ćwiczeniach bez dodatkowego zaprowiantowania przez okres co najmniej 36 godzin, liczonych od momentu opuszczenia rejonu koncentracji. Na czas dysponowania oddziałów i pododdziałów COO do działań ratowniczych lub ćwiczeń prowadzonych poza terenem własnego województwa, wyżywienie na okres 36 godzin zapewnia macierzysta komenda wojewódzka PSP.*

Komendant w rozkazach⁴⁵ w sprawie zorganizowania odvodu operacyjnego uregulował kwestie realizacji zabezpieczenia logistycznego pododdziałów COO, w tym SGR. Powyższe wymagania zabezpieczono poprzez: a/ zmagazynowanie indywidualnych porcji żywnościowych dla 50 ratowników; b/ możliwość dostępu dowódcy SGR do karty FLOTA, tj. bezgotówkowej formy pokrycia kosztów wyżywienia i tankowania pojazdów.

W przypadku konieczności zapewnienia tymczasowego zakwaterowania oraz zabezpieczenia zaplecza sanitarnego do działań długotrwałych poza terenem województwa, działań ratowników lub długotrwałych ćwiczeń, komórką odpowiedzialną za te zadania był Pluton Logistyczny, wchodzący w skład Odvodu

⁴⁰ 391 434,12 zł, w tym 85% środków UE oraz budżet państwa 15%.

⁴¹ 420 000 zł, w tym 85% środków UE oraz budżet państwa 15%.

⁴² 97 170 zł, w tym 85% środków UE oraz budżet państwa 15%.

⁴³ 338 250 zł z budżetu państwa.

⁴⁴ 20 stycznia 2022 r.

⁴⁵ Rozkaz nr 62/2022/WR z dnia 26 października 2022 r. w sprawie zorganizowania odvodu operacyjnego Opolskiego KW PSP w Opolu; Rozkaz nr 44/2023/WPO z dnia 18 lipca 2023 r. w sprawie zorganizowania odvodu operacyjnego Opolskiego KW PSP w Opolu; Rozkaz nr 4/2024/WPO z dnia 18 stycznia 2024 r. w sprawie zorganizowania odvodu operacyjnego Opolskiego KW PSP w Opolu.

Operacyjnego Województwa Opolskiego. Pluton Logistyczny składał się z sekcji obozowiskowej i żywnościowej, i wyposażony był w sprzęt oraz zaopatrzenie kwaterunkowo-sanitarne (przyczepa kontenerowa, kontener sanitarny i kwaterunkowy, sprzęt noclegowy dla 60 osób, balon oświetleniowy).
(akta kontroli str. 153- 179, 208-214, 1347-1349)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie podejmowane przez Komendanta działania na rzecz zapewnienia wymaganego wyposażenia SGR oraz ich ratowników.

OBSZAR

4. Utrzymywanie przez SGR nominalnej gotowości operacyjnej

Opis stanu
faktycznego

4.1. W okresie objętym kontrolą w KW PSP w Opolu prowadzony był monitoring bieżącej gotowości operacyjnej SGR oraz dokonywana była okresowa analiza tej gotowości. Powyższe polegało na zbieraniu codziennych raportów gotowości SGR zawierających dane o faktycznym stanie kadrowym, wyposażenia, dyspozycyjności poszczególnych grup oraz poziomu ich gotowości operacyjnej. Otrzymane informacje były analizowane, sporządzana była zbiorcza tabela gotowości SGR (rocznej), a do Komendy Głównej PSP przesyłany był raport zbiorczy (dzienny) dla całego województwa. W ramach bieżącego monitoringu gotowości SGR ustalane były także przyczyny ewentualnego braku gotowości grup – co również było raportowane do Komendy Głównej PSP. Stanowisko Kierowania Opolskiego Komendanta Wojewódzkiego PSP zbierało także informacje na temat wycofanych pojazdów wchodzących w skład odwodów operacyjnych (awarie, serwis), które dołączano do raportów dziennych ze służby.

Zastępca Komendanta wyjaśnił, że *analiza gotowości operacyjnej SGR jest prowadzona w trybie ciągłym i bieżącym, a w przypadku czasowego braku gotowości danej grupy zabezpieczenie obszaru chronionego jest realizowane przez inną grupę ratowniczą (z obszaru województwa lub z województw ościennych) poprzez Stanowisko Kierowania Opolskiego Komendanta Wojewódzkiego PSP lub Stanowisko Kierowania Komendanta Głównego PSP.*

(akta kontroli str. 615-839, 1350-1355)

4.2. Analiza danych z monitoringu gotowości operacyjnej wykazywała dni bez zapewnionej gotowości w poszczególnych SGR, tj. odpowiednio w 2023 r. oraz I półroczu 2024 r. dla: a/ SGRW-N Opole – 33 i 0; b/ SGRW-N Nysa – 14 i osiem; c/ SGRW-N Kędzierzyn-Koźle – 38 i 0; d/ SGS Paczków – 21 i dwa; e/ SGR Chem-Eko Kędzierzyn-Koźle 29 i 0; f/ SGR Chem-Eko Opole – 28 i trzy; g/ SGRW Opole – 34 i 0; h/ SGRW Głuchołazy – 63 i 0; i/ SGRT Brzeg – 10 i 17; j/ SGPR Brzeg – 16 i 0. Zastępca Komendanta wyjaśnił, że w 2023 r. *główne przyczyny braku gotowości operacyjnej SGR wynikały z braku ratowników posiadających określone wykształcenie/stanowisko oraz udział w obozach szkoleniowych (SGRW-N Nysa, SGRW-N Kędzierzyn-Koźle). Na dzień dzisiejszy nie występuje już problem dotyczący wykształcenia w SGRW Głuchołazy. Analogicznie w 2024 r. głównymi przyczynami braku gotowości SGR były: awaria samochodu SCRT Rotator (SGRT Brzeg), udział w obozie nurkowym (SGRW-N Nysa). Naprawa pojazdu Rotator wymagała przybycia specjalistów, co przyczyniło się do wydłużenia czasu realizacji, a samochód ze względu na specyfikę nie mógł być zastąpiony żadnym innym pojazdem. W przypadku długotrwałego wycofania pojazdu wchodzącego w skład odvodu operacyjnego (w tym SGR) komendy powiatowe/miejska PSP są*

zobligowane do pisemnego wyznaczenia pojazdu zastępczego, a w przypadku braku możliwości wyznaczenia takiego pojazdu, przekazania powyższej informacji celem zapewnienia doraźnych działań. W przypadku braku możliwości zapewnienia pełnej gotowości SGR informacja w powyższym zakresie jest kierowana do Stanowiska Kierowania Komendanta Głównego PSP, celem zapewnienia pokrycia obszaru chronionego wycofanej SGR przez sąsiednie grupy ratownicze (w ramach województwa opolskiego lub z województw ościennych).

(akta kontroli str. 623-645, 1350-1355)

4.3. W latach 2023-2024 (do 30 czerwca) SGR województwa opolskiego zostały skierowane łącznie do 86 działań ratowniczych, z czego w 2023 r. do 51 zdarzeń oraz do 35 w 2024 r. (do 30 czerwca). Spośród ww. zdarzeń, siedem z nich dotyczyło działań na obszarze poza województwem opolskim.

(akta kontroli str. 417-421)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie podejmowane przez Komendę działania na rzecz utrzymania przez SGR województwa opolskiego nominalnej gotowości operacyjnej.

OBSZAR

5. Sprawowanie przez Komendanta KW PSP nadzoru nad przygotowaniem i funkcjonowaniem SGR

Opis stanu
faktycznego

5.1. W okresie objętym kontrolą zespoły inspekcyjne powołane przez Komendanta przeprowadziły łącznie 18⁴⁶ inspekcji gotowości operacyjnej SGR. Ww. inspekcjami objęte zostały: w 2023 r. - SGRT Brzeg – jeden raz; SGPR Brzeg – jeden raz; SGRW-N Opole – dwa razy; SGRW-N Nysa – dwa razy; SGRW-N Kędzierzyn-Koźle – dwa razy; SGRW Opole – jeden raz; SGRW Głucholazy – jeden raz; SGR Chem-Eko Kędzierzyn-Koźle – jeden raz; SGR Chem-Eko Opole – jeden raz; SGS Paczków – jeden raz; oraz w 2024 r. - SGRW-N Opole – jeden raz; SGRW-N Nysa – jeden raz; SGRW-N Kędzierzyn-Koźle – jeden raz; SGR Chem-Eko Kędzierzyn-Koźle – jeden raz; SGR Chem-Eko Opole – jeden raz.

Zakres ww. inspekcji obejmował: czas dojazdu sił i środków pododdziałów do rejonu koncentracji; gotowość ratowników do prowadzenia działań ratowniczych; dokumentację operacyjną; stan samochodów i sprzętu; sprawdzenie praktycznych umiejętności rozwinięcia sił pododdziałów (ćwiczenia); zgłoszenie do stanowiska kierowania KW PSP w Opolu gotowości inspekcjonowanych pododdziałów do wyjazdu oraz formę ukształtowania kolumny pojazdów; zabezpieczanie opuszczanych rejonów.

W protokołach z przeprowadzonych inspekcji gotowości operacyjnej zawierane były oceny. Zgodnie z nimi działania grupy realizowano prawidłowo i założony cel ćwiczeń został osiągnięty. Sformułowane w protokołach wnioski poinspekcyjne dotyczyły m.in.: konieczności realizacji dodatkowych zajęć związanych z manewrowaniem łodziami w ramach JRG lub całej grupy⁴⁷; potrzeby organizacji ćwiczeń zgrzywających dla SGR o różnych dziedzinach specjalizacji⁴⁸; zrealizowania dodatkowych zajęć związanych z poszukiwaniem osób pod wodą przy użyciu sonaru dookólnego⁴⁹; przeprowadzenia szkolenia z wypełniania dokumentacji odwodowej – kart

⁴⁶ Z tego 13 w 2023 r. oraz 5 w 2024 r. (do 30 czerwca).

⁴⁷ Protokoły z inspekcji z 18 maja i 6 września 2023 r.

⁴⁸ Protokoły z inspekcji z 13 czerwca 2023 r. oraz 28 września 2023 r.

⁴⁹ Protokół z inspekcji z 6 września 2023 r.

alarmowania, kart ukompletowania, dokumentacji właściwej⁵⁰. Wnioski zostały zrealizowane w ramach kolejnych ćwiczeń oraz w ramach doskonalenia zawodowego strażaków ratowników.

W okresie lat 2023-2024 (30.06.) Komendant nie przeprowadzał kontroli podległych SGR.

(akta kontroli str. 208-212, 840-1023, 1350-1371)

5.2. W Komendzie (Wydział Planowania Operacyjnego) analizowano działania ratownicze z udziałem SGR z terenu województwa opolskiego. W latach 2023-2024⁵¹ w Komendzie sporządzonych zostało łącznie 11 ocen analiz zdarzeń ratowniczych z udziałem SGR. Analizy zdarzenia sporządzane były przez powiatowe jednostki organizacyjne PSP, na terenie których powstało zdarzenie wymagające udziału SGR spoza obszaru powiatu. Analizy te przekazywane były do KW PSP⁵², a ich zakres odpowiadał wymaganiom określonym w załączniku nr 12 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 17 września 2021 r. w sprawie szczegółowej organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego⁵³.

Do przeprowadzonych analiz, KW PSP w Opolu sporządzała ich ocenę oraz formułowała wnioski. Były one wraz z oceną analizy przekazywane do realizacji przez jednostki PSP obsługujące zdarzenie. Sporządzany w Komendzie dokument – ocena analizy zdarzenia – wraz z wnioskami zamieszczany był także na serwerze pracy grupowej dla jednostek z województwa opolskiego⁵⁴. Kontrola realizacji wniosków (dotyczących SGR), zawartych w analizach zdarzenia oraz ich ocenach odbywała się w trakcie ćwiczeń SGR oraz w trakcie inspekcji gotowości operacyjnej.

Ww. oceny analiz zdarzeń sporządzane były w Komendzie po upływie od trzech do ośmiu miesięcy od zdarzenia, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 208-212, 1024-1117, 1350-1371, 1461-1508)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Sporządzane w Komendzie (w Wydziale Planowania Operacyjnego), oceny analiz zdarzeń, opracowywane były w odległych terminach od wystąpienia zdarzenia. W okresie lat 2023-2024 (do 8 sierpnia) w Komendzie sporządzonych zostało łącznie 11 takich ocen analiz zdarzeń ratowniczych z udziałem SGR. Analizy zdarzenia sporządzane były przez powiatowe jednostki organizacyjne PSP, na terenie których powstało zdarzenie wymagające udziału SGR spoza obszaru powiatu, i przekazywane były one do KW PSP. Łącznie w ww. okresie przekazanych zostało do KW PSP w Opolu 11 takich analiz zdarzenia. Oceny analiz zdarzeń z udziałem SGR sporządzane były w Komendzie po upływie od 3 do 8 miesięcy od zdarzenia oraz po upływie od 2 do 7 miesięcy od otrzymania analizy zdarzenia.

Zastępca Komendanta wyjaśnił, że *obowiązujące przepisy dotyczące sporządzania analiz działań ratowniczych⁵⁵ oraz ich ocen określają wyłącznie maksymalny czas sporządzania analiz działań ratowniczych. W związku z częstą realizacją pilnych i terminowych spraw, wymagających dużego nakładu pracy i czasu przy ograniczonych zasobach kadrowych Wydziału Planowania Operacyjnego KW PSP w Opolu oceny analiz sporządzane są w dalszej kolejności według możliwości.*

(akta kontroli str. 208-212, 1024-1117, 1350-1371, 1461-1508)

⁵⁰ Protokół z inspekcji z 18 maja 2023 r. oraz 26 czerwca 2024 r.

⁵¹ Do 8 sierpnia 2024 r.

⁵² W okresie lat 2023-2024 (30.06.) łącznie do Komendy przekazanych zostało 11 takich analiz zdarzenia.

⁵³ Dz.U. z 2021 r., poz. 1737.

⁵⁴ <https://egw.psp.opole.pl>

⁵⁵ *Zasady analizowania zdarzeń dla jednostek organizacyjnych PSP*. Wytyczne zatwierdzone przez Komendanta Głównego PSP w dniu 27 listopada 2012 r.

Zdaniem NIK, zasadnym było sporządzenie ww. ocen w terminach zapewniających bieżącą analizę ocenianego zdarzenia, umożliwiającą – w uzasadnionych przypadkach – niezwłoczne wrózenie niezbędnych działań korygujących.

OCENA CZĄSTKOWA

Komendant prawidłowo sprawował nadzór nad przygotowaniem i funkcjonowaniem SGR województwa opolskiego.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Podjęcie działań organizacyjnych zapewniających przeprowadzanie przez koordynatorów wojewódzkich i naczelnika ośrodka szkolenia, co najmniej jeden raz w roku narady, odprawy służbowej lub odprawy szkoleniowej przeznaczonej tematycznie dla dowódców SGR.
2. Sporządzanie ocen analiz zdarzenia z udziałem SGR w terminach zapewniających bieżącą analizę ocenianego zdarzenia.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, 6 września 2024 r.

Kontroler

Damian Mielcarek
główny specjalista kontroli państwowej

/-/

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Opolu

Dyrektor

/-/

.....
podpis